

Achtergronden van het Sint Jansfeest

Het feest van Sint Jan

Sint Jan die komt er an
Sint Jan die komt er an
Sint Jan gaat komen
Ik zie het aan de bomen
Sint Jan die komt er an

Sint Jan is het laatste feest van het schooljaar. Het is een blij feest, met bloemenkransen, zang en dans, met een Sint-Jansvuur en vrolijkheid. Om ons heen zien we de natuur zo uitbundig en rijk als in geen ander jaargetijde. Alle bladeren hebben zich vol ontplooid, bloemknoppen springen open, de eerste vruchten gaan komen. In het groene gras zien we een verscheidenheid aan pollen, aren en pluimen, die met een gouden waas het groen versluieren. Insecten zingen in de blauwe hemel, vogels fluiten dat het een lieve lust is. De natuur biedt ons een geweldige overvloed. Ook wij voelen ons meegenomen in deze bonte, warme wereld. Wij willen naar buiten, de vakantie lokt. Dan nadert de Midzomernacht, de nacht van 23 op 24 juni. De zon staat hoog aan de hemel en bereidt zich voor op de terugtocht. Nog één korte, lichte nacht en het keerpunt is gekomen. We lijken zorgeloos te zijn en genieten van zon en buitenlucht.

Maar is dat het? Is dat het hele Sint-Jansfeest. Met z'n allen gezellig plezier maken rondom een vuur? Of is er ergens een diepte aanwezig, een onderstroom die we niet direct herkennen?

We bekijken eens wat in het algemeen de jaarfeesten kenmerkt. Het ritme van de natuur, van de aarde, zou je in eerste instantie zeggen. Een ritme waarin we zelf meebewegen. Zo ervaren we in de herfst en de winter een weg naar binnen. Letterlijk door ons steeds meer in ons huis terug te trekken, figuurlijk door ons met meer concentratie op onze taken toe te leggen. Overeenkomstig bewegen we in de lente en zomer meer naar buiten. Tegelijk met het groeien en bloeien van planten en struiken zoeken we meer de buitenlucht op, denken aan vakantie en ontspanning en verliezen onze doelen misschien even wat uit het oog.

De jaarfeesten vormen door het jaar heen een soort ankerpunt waarin het ritme van de natuur even scherp naar voren komt. Ze maken ons wakker voor wat er op dat moment vanuit de natuur op ons toestroomt.

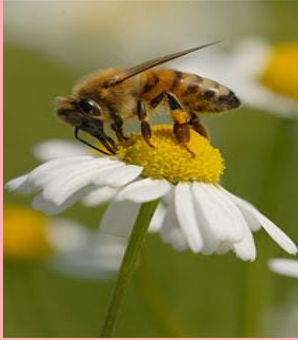
Maar er is meer aan de hand. Bij het bewust vieren van de jaarfeesten kunnen we in onszelf iets beleven wat recht tegenover de uiterlijke natuur staat.

Zo laat het Michaëlfest ons inzien hoe we tijdens de afbraak in de uiterlijke natuur juist dan innerlijke motieven of idealen kunnen ontwikkelen. Het kerstfeest brengt ons te midden van de diepste duisternis het geschenk van de geboorte van het Christuskind en het Paasfeest, dat het begin van de lente (het nieuwe leven) markeert, laat ons stilstaan bij de kruisiging en de dood van Christus.

Kennelijk is er steeds sprake van een tegenbeweging. Deze tegenbeweging is steeds innerlijk van aard, en precies tegengesteld aan het uiterlijke natuur beleven.

Hoe zit dat bij het Sint-Jansfeest?

Het is midzomer, de zon staat op haar hoogtepunt aan de hemel. We geven ons over aan zonlicht en warmte en ervaren de ontspanning, het éven niet zo nodig hoeven. Zeker als de temperaturen hoger worden, worden we lomer en misschien enigszins dof in ons bewustzijn.

Sint-Jansdag (24 juni) is dag van Johannes de Doper (Sint Jan) Hij werd een half jaar eerder dan Jezus geboren, namelijk op 24 juni. Johannes de Doper trok al vroeg als kluizenaar de woestijn in, waar hij zich voedde met sprinkhanen, bessen en wilde honing. Hij was het die Jezus tot Christus doopte in de Jordaan. Hij was het die met zijn grote gestalte zoveel licht en warmte in zich droeg, die zichzelf in dienst stelde van diezelfde Christus. In zijn eigen woorden : 'Hij moet groeien, ik moet afnemen'.

Sint-Jansdag is de tegenpool van de kerstnacht. Het uiterlijke licht en de uiterlijke zonnewarmte staan hier tegenover de geboorte van een nieuw innerlijk licht in de diepste duisternis. Zo is het Sint-Jansfeest bij uitstek het feest van de tegenpolen. De natuur is treedt maximaal naar buiten en het is verleidelijk voor ons om daarin mee te gaan. Niet alleen door ons aan de zon over te geven (op het strand bijvoorbeeld), maar ook door ons sterker te richten op ons aardse ik (onze uiterlijke zon). Om onszelf niet teveel te verliezen – in zelfgenoegzaamheid, in oppervlakkigheid- is het essentieel juist in de Sint-Janstijd ons bewust te worden van ons eigen 'innerlijke licht'.

Dat probeert Johannes de Doper ons aan te reiken. 'Hij moet groeien, ik moet afnemen'. Johannes was degene die de mensen maande tot inkeer te komen en hun houding te veranderen omdat de komst van Christus nabij was.

Hij is de grote voorbereider geweest, die met zijn krachtig woord tot de mensen sprak, zodat er een wending in menselijke gedachten en ook in de tijdsgeest kon plaatsvinden. "Komt tot inkeer", zo sprak Johannes. Je kunt niet altijd blijven groeien, bloeien en zorgeloos genieten. Er komt een moment dat deze krachten omgewend moeten worden, naar binnen gericht, terughoudend dienen te worden. Wees niet te snel in je oordeel, laat de warmte je hoofd niet verhitten. Word je temidden van de zomerse ontspanning bewust van de tegenpool in jezelf. Vorm de uiterlijke zonneshijn, die ons loom maakt, om tot een wakkere innerlijke warmte en liefde voor het leven.

Ontdek dat het wezenlijke slechts zichtbaar is in het hart.